

TODAY'S EFFICIENCY IN THE FIELD OF CULTURA AND ART

Madreymova Nasiba Ibaydullayevna

Assistant teacher of the Uzbek State Institute of Arts and Culture

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17938813>

ARTICLE INFO

Received: 08th December 2025

Accepted: 14th December 2025

Online: 15th December 2025

KEYWORDS

Culture and art, efficiency, reform, innovative approaches, spiritual and aesthetic. New Uzbekistan, Third Renaissance, digitalization, creative industry, cultural heritage, human capital, innovative management.

ABSTRACT

This article analyzes the essence and practical effectiveness of the fundamental reforms being implemented in the field of culture and art within the framework of the New Uzbekistan Development Strategy. In particular, it covers innovative mechanisms for managing the sector, digitization of cultural institutions, strengthening the material and technical base, and changes in the personnel training system. Also, the economic and spiritual results achieved through the international promotion of national cultural heritage and the introduction of elements of the creative economy are scientifically revealed.

Today, the reforms being implemented in the field of culture and art in our country, their effectiveness, innovative approaches, impact on the spiritual and aesthetic education of young people, and scientific analyses of the development of international cooperation are highlighted. Analytical, comparative and systematic approaches were used throughout the research.

BUGUNGI KUNDA MADANIYAT VA SAN'AT SOHASIDA OLIB BORILAYOTGAN SAMARADORLIK

Madreymova Nasiba Ibaydullayevna

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti assistant o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17938813>

ARTICLE INFO

Received: 08th December 2025

Accepted: 14th December 2025

Online: 15th December 2025

ABSTRACT

Ushbu maqolada Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida madaniyat va san'at sohasida amalga oshirilayotgan tub islohotlarning mazmun-mohiyati va ularning amaliy samaradorligi tahlil qilingan. Xususan, sohani boshqarishning innovatsion mexanizmlari, madaniy muassasalarni raqamlashtirish, moddiy-texnik bazani

KEYWORDS

Madaniyat va san'at, samaradorlik, islohat, innovatsion yondashuvlar, ma'naviy-estetik Yangi O'zbekiston, Uchinchi Renessans, raqamlashtirish, kreativ industriya, madaniy meros, inson kapitali, innovatsion boshqaruv.

mustahkamlash hamda kadrlar tayyorlash tizimidagi o'zgarishlar yoritilgan. Shuningdek, milliy madaniy merosni xalqaro miqyosda targ'ib etish va kreativ iqtisodiyot elementlarini joriy etish orqali erishilayotgan iqtisodiy va ma'naviy natijalar ilmiy asosda ochib berilgan. Bugungi kunda Yurtimizda madaniyat va san'at sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar, ularning samaradorligi, innovatsion yondashuvlar, yoshlarning ma'naviy-estetik tarbiyasiga ta'siri hamda xalqaro hamkorlikning rivojlanishiga oid ilmiy tahlillar yoritiladi. Tadqiqot davomida tahliliy, qiyosiy va tizimli yondashuvlardan foydalanilgan.

Kirish Har qanday davlatning qudrati va salohiyati nafaqat uning iqtisodiy ko'rsatkichlari yoki harbiy kuchi, balki xalqining ma'naviy dunyoqarashi, madaniy saviyasi bilan ham o'lchanadi. Yangi O'zbekiston sharoitida madaniyat va san'at sohasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Madaniyat va san'at – bu xalqimizning buyuk boyligi, uning o'tmishi, buguni va kelajagidir. Biz Uchinchi Renessans poydevorini qurishdek ulug'vor maqsadni o'z oldimizga qo'yar ekanmiz, eng avvalo, madaniyat va ma'rifatni rivojlantirishga katta e'tibor qaratishimiz zarur" [1, 42 b.].

Madaniyat va san'at jamiyatning ma'naviy poydevorini mustahkamlovchi, shaxs kamolotiga ta'sir etuvchi muhim omillardandir. Bugungi globallashuv davrida madaniy jarayonlar faqat milliy hudud bilan cheklanib qolmay, balki xalqaro miqyosda ham o'zaro aloqadorlik kasb etmoqda. O'zbekistonning so'nggi yillarda madaniyat va san'at sohasida olib borayotgan tizimli islohotlari milliy o'zlikni saqlash, merosni asrash va zamonaviy san'atni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Ushbu jarayonlar samaradorligini ilmiy jihatdan baholash hozirgi kunning dolzarb masalalaridan biridir.

So'nggi yillarda madaniyat va san'at sohasida quyidagi ustuvor yo'nalishlar bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda:

1. Madaniy merosni asrash va restavratsiya qilish

- Tarixiy obidalarni qayta tiklash,
- Muzeylar faoliyatini modernizatsiya qilish,
- Nomoddiy madaniy merosni ro'yxatga olish va targ'ib qilish, bu yo'nalishdagi asosiy vazifalardir. Zamonaviy restavratsiya texnologiyalarining joriy etilishi natijasida yodgorliklarning umrboqiyligi ta'minlanmoqda.

2. San'at ta'limi tizimini modernizatsiya qilish

- Ijodiy maktablar, madaniyat va san'at maktablari tashkil etilishi,
- Oliy ta'lim muassasalarida yangi yo'nalishlarning ochilishi,
- Ustoz-shogird an'analarini qo'llab-quvvatlash san'at ta'limining sifatini oshirmoqda.

3. Raqamli madaniyatni rivojlantirish

Raqamlashtirish jarayonlari asosan quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Arxiv materiallarining digital formatga o'tkazilishi,
- Virtual ko'rgazmalar va onlayn konsertlar,
- Madaniy-ma'rifiy platformalarning yaratilishi.

Bu tendensiyalar madaniy mahsulotlarning global auditoriyaga tez yetib borishiga zamin yaratmoqda.

4. Xalqaro madaniy almashinuv O'zbekiston san'atkorlarining xalqaro festivallarda muntazam ishtiroki, xorijiy mutaxassislar bilan qo'shma loyihalar, Hamlet yoki Navro'z kabi madaniy brend tadbirlarning jahon miqyosida tanilishi madaniy diplomatiyani mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda madaniyat va san'at sohasida olib borilayotgan islohotlar o'zining real samaralarini bermoqda. Madaniy merosning asrab-avaylanishi, san'at ta'limining takomillashuvi, raqamli madaniyatning rivojlanishi va xalqaro hamkorlikning kengayishi natijasida O'zbekistonning madaniy salohiyati yanada yuksalmoqda. Ushbu jarayonlar kelajakda milliy o'zlikni mustahkamlash, yoshlar ma'naviyatini boyitish va mamlakatning xalqaro nufuzini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Bugungi kunda sohadagi samaradorlik tushunchasi keng qamrovli bo'lib, u nafaqat ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar sonining ortishi, balki madaniyat muassasalarining iqtisodiy barqarorligi, xizmat ko'rsatish sifati va jamiyat hayotiga real ta'siri bilan belgilanadi.

Asosiy qism Madaniyat va san'at sohasidagi samaradorlikni ta'minlashda eng avvalo, huquqiy va institutsional bazaning takomillashtirilishi muhim rol o'ynamoqda. So'nggi yillarda qabul qilingan o'nlab farmon va qarorlar soha rivojini yangi bosqichga olib chiqdi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 26-maydagi PF-6000-sonli Farmoni madaniyat va san'at sohasini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning yangi mexanizmlarini belgilab berdi [2]. Ushbu hujjatga asosan, madaniyat muassasalariga ko'proq moliyaviy mustaqillik berilishi, ularning byudjetdan tashqari mablag' topish imkoniyatlarini kengaytirdi. Bu esa o'z navbatida, teatrlarda, muzeylarda va konsert saroylarida ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Samaradorlikning ikkinchi muhim omili – bu sohani raqamlashtirish va zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishdir. Hozirgi kunda respublikamizdagi mavjud muzeylar fondini elektron kataloglashtirish, noyob eksponatlarning 3D formatdagi nusxalarini yaratish va virtual sayohat dasturlarini ishga tushirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar olib borilmoqda. Bu chora-tadbirlar nafaqat madaniy merosni kelajak avlodga bezarar yetkazish imkonini beradi, balki xorijiy sayyohlar oqimini ko'paytirish orqali iqtisodiy samaradorlikni ham ta'minlaydi. Masalan, elektron chipta tizimining (e-ticket) joriy etilishi shaffoflikni ta'minlab, tushumlarning real hajmini nazorat qilish imkonini berdi.

Madaniyat sohasidagi samaradorlikning yana bir ko'rsatkichi – milliy merosimizning xalqaro e'tirofidir. O'zbekistonning boy nomoddiy madaniy meros namunalari – "Shashmaqom", "Baxshichilik san'ati", "Lazgi", "Navro'z", "Ipakchilik va to'quvchilik" an'alarining YUNESKOning Rerezentativ ro'yxatiga kiritilishi mamlakatimizning xalqaro imijini yuksaltirishda muhim omil bo'lmoqda. Bu borada

Xalqaro baxshichilik san'ati festivali (Termiz), Xalqaro maqom san'ati anjumani (Shahrisabz) va boshqa nufuzli tadbirlarning tashkil etilishi o'zbek san'atini dunyoga tanitishning samarali vositasi bo'lib xizmat qilmoqda [3, 115 b.].

Shuningdek, kadrlar tayyorlash tizimidagi islohotlar ham soha samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Madaniyat va san'at sohasida ta'lim, ilm-fan va amaliyot uyg'unligini ta'minlash maqsadida "ustoz-shogird" maktablari qayta tiklandi. Ixtisoslashtirilgan san'at va madaniyat maktab-internatlarining moddiy-texnik bazasi yangilanib, ularga malakali pedagoglar jalb etilmoqda. Nukus shahrida O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti filialining faoliyat yuritishi ham Qoraqalpog'iston Respublikasida san'at sohasini rivojlantirish va mintaqada yuksak malakali kadrlar zaxirasini yaratishda yuqori samaradorlik kasb etmoqda.

Bugungi kunda "Kreativ iqtisodiyot" (Creative Economy) tamoyillarining kirib kelishi madaniyat sohasiga biznes nuqtai nazaridan qarashni shakllantirmoqda. Bu shunchaki san'at asari yaratish emas, balki intellektual mulkni tijoratlashtirish orqali daromad olish va yangi ish o'rinlarini yaratish demakdir. Kinematografiya, dizayn, moda, hunarmandchilik va musiqa industriasini rivojlantirish orqali O'zbekiston yalpi ichki mahsulotida madaniyat sohasining ulushini oshirishga erishilmoqda [4, 67 b.].

Xulosa Xulosa qilib aytganda, bugungi kunda O'zbekistonda madaniyat va san'at sohasida olib borilayotgan islohotlar tizimli va bosqichma-bosqich xarakterga ega bo'lib, yuqori samaradorlikni namoyon etmoqda. Bu samaradorlik quyidagi natijalarda o'z aksini topmoqda:

1. Madaniy xizmatlar ko'lamini va sifatining oshishi.
2. Sohaning investitsiyaviy jozibadorligining ortishi va xususiy sektor ishtirokining kengayishi.
3. Milliy madaniy brendning jahon miqyosida tanilishi.
4. Yoshlarning san'atga bo'lgan qiziqishining ortishi va ma'naviy immunitetning mustahkamlanishi.

Kelgusida soha samaradorligini yanada oshirish uchun raqamli platformalarni rivojlantirish, madaniyat xodimlarini ijtimoiy himoya qilishni kuchaytirish va xalqaro madaniy almashinuvlarni jadallashtirish maqsadga muvofiqdir.

References:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2021. – 464 b.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6000-son Farmoni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 27.05.2020 y.
3. Nurmonov A. Madaniyatshunoslik nazariyasi va tarixi. – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2019. – 240 b.
4. Yo'ldoshev Q. Kreativ iqtisodiyot va madaniy industriya: rivojlanish tendensiyalari. – Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 2022. – 158 b.